СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXII — Ч. 181. — Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 5. серпня, 1924. — VOL. XXXII — No. 181. — Jersey City, N. J., Tuesday, August 5. 1924. — THREE CENTS

Американська Федерація Праці заявилась за кандидатурою Ла Фоллета на президента Злучених Держав.

ЕТЛЕНТИК СИТІ, Н. Дж., 2. серпня. — Екзекутивний комітет Американської Федерації Праці заявився тут нині за підпертєм кандидата на президента Роберта М. Ла Фоллета і його заступника Бертона К. Віґера.

При сьому екзекутива зазначила, що підпирає сі кандидатури лише на основі їх особистих заслуг для поступу і робітництва, а не заявляється за новою партією Ла Фоллета. Навпаки Американська Федерація Праці може підперти також демократичних або і републиканських кандидатів на сенаторів, конґресменів і т. д., якщо признає їх особисті заслуги.

ДЕЙВИС БУДЕ ПРОМОВЛЯТИ НА ЗАХОДІ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 3. серпня.— Голова Демократичного Національного Комітету, Клем М. Шейвер, заявив, що демократичний кандидат Джан В. Дейвис буде промовляти на Середущому Заході, може в Шикаґо, Ілл., коли вже виголосить свою програмову промову в Клесборґ, В. Ва.

Він зазначив, що Дейвис імовірно не поїде з промовами аж над Тихий океан.

БОЇТЬСЯ ЛА ФОЛЛЕТА.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 3. серпня. — Бувший ґовернор Ню Джерзи, Едвард С. Стовкс, написав лист до членів Републиканського Національного Комітету, в якому каже, що боїться що Ла Фоллет може бути вибраний президентом Злучених Держав, та що яко президент він знищив би американську конституцію.

НЕ ВІРИТЬ У ПЛЯН ДОСА.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 3. серпня. — Нині вернувся сюди з поїздки по Европі тутешній банкир Генрі Ґолдмен.

Він заявив, що його побут в Німеччині переконав його, що плян Доса не дасться увести в життє, головно ізза того, що Німеччина фінансово збанкротована, та що в Европі мирової полагоди не беруть серіозно.

РОКОВИНИ СМЕРТИ ГАРДИНҐА.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 2. серпня. — Нині були перші роковини смерти Гардинґа й обняття урядовання Кулиджем.

Кулидж в сей день сидів як звичайно при бюрку і працював.

„ДІТОЧА ФАНТАЗІЯ" ДУШОГУБІВ.

ШИКАҐО, Ілл., 3. серпня. — Стейтовий прокуратор Роберт Е. Крав висміяв нині зізнанне „умового знавця" дра Виллієма А. Вайта з Вашинґтону, Д. К., в якому він сказав був, що убийники малого Френкса Ліополд і Ловб доконали злочину під впливом „діточої фантазії".

Він домагався предложення першого зізнання Вайта, в якому він сказав був, що обвинувачені божевільні.

БОЇТЬСЯ НОВОЇ БАЛКАНСЬКОЇ ВІЙНИ.

ВИЛЛІЄМСТАВН, Месс., 3. серпня. — В Політичному Інституті буде промовляти між іншими болгарський дипльомат, Стефан Панаретов.

Він вже сюди прибув і заявив звітникам часописий, що на Балкані бояться нової війни, яку там приготовляють російські большевики.

ДАЛЬШІ ПІДЛОЖЕНІ ОГНІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 3. серпня. — Нині було тут дальших 5 підложених огнів. В пожарах умерло двоє осіб, а тисячі повтікали серед паніки на улицю. Богато є ранених.

Поліція каже, що сього злочину допускаеться якийсь божевільний чоловік, котрого досі ще не могла зловити.

САМОВБИЙНИК В 61-ому РОЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 3. серпня. — Нині відібрав собі тут життє при помочі отроєння ґазом бувший професор Нюйорського університету, Виллієм Еверетт Вотерс.

Він був тяжко хорий 7 літ, а не хотячи далі терпіти, замкнувся в кімнаті, отворив ґаз, який його удусив. Прожив він 60 літ.

РОДИННА ТРАГЕДІЯ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 3. серпня. — Нині потонули дві сестри Сара і Нора Мур у ставі Сільвен біля Берлингтон, Н. Дж. Мати дівчат, яка дізналась про нещастє, зажила трутину і підрізала собі жили на руках. Її відвезено до шпиталю в критичному стані.

ДОМАГАЄТЬСЯ ЗВОРОТУ ГОРІВОК.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 3. серпня. — Гуґо Гіберт де Фріч, в котрого федеральні прогібіційні урядники забрали тому два дні горівок вартости $7,500, звернувся до них з домаганнем, щоб звернули йому забрані горівки і вина до 24 годин. Він каже, що мав сі напитки ще сперед прогібіції.

КАЖУТЬ, ЩО РЕВОЛЮЦІЯ ЩЕ НЕ ЗДАВЛЕНА.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 1. серпня. — Сюди наспіли вісти з Південної Америки, які повідомляють, що революція в Бразилії ще не здавлена.

Кажуть, що революціонери лише з підступу причаїлись, але небаром відновлять кроваву боротьбу при помочі значних зоружених сил.

РУМУНІЯ, МАДЯРЩИНА І БОЛГАРІЯ.

Загребська „Реч" довідується з Парижа, що там мають інформації, начеб Румунія почала неофіціяльні переговори з Мадярщиною і Болгарією. Старається запевнити собі поміч їх в разі нападу совітів. Мадярщина домагається від Румунії територіяльних концесій за таку поміч.

ПРИМУС СВЯТКУВАТИ ПОЛЬСЬКІ СВЯТА.

Зранку 29 червня, в день свята Вознесення по латинському обряду, скрізь ходили по Львові поліцаї й казали негайно замикати українські склепи й жидівські крамниці. Хто негайно не слухав — записували й грозили карами. Очевидно, що спеціяльною опікою радили українські крамниці в Ринку й при Руській вулиці.

ЯК ШАНУЮТЬ В ПОЛЬЩІ ВОЛЮ ЧОЛОВІКА.

Священика української автокефальної православної церкви о. Проказюка засудив суд в Луцьку на рік тюрми. о. Проказюк просидів цілих 14 місяців. Дня 24-го червня відбувся в Люблині апеляційний суд. Там знесли вирок Окр. Суду і засудили о. Проказюка тільки на 2 місяці тюрми. Хто йому поверне 12 місяців, які просидів ні за що ні про що, суд не сказав.

КИТАЙСЬКА СТАРОВИНА.

У Тибеті, на сто кільометрів від міста Урґа найдено три старі кургани в яких на 14 метрів у глибині лежали останки китайських князів. Під курганами є коридори та кімнати, підперті сволоками, вкриті оксамитами, а стіни покриті китайським письмом. У кімнатах чимало дорогоцінностий.

ПОЛЬСЬКІ УРЯДОВІ ВЕЛИЧИНИ.

Брукова львівська „Ґазета цодзєнна" подає до публичного відома, що у станиславівському воєвідстві „шефом" відділу торговлі та промислу є бувший громадський писар з Рогатина Каштелевіч, а „шефом" відділу рільництва є бувший економ і посесор Бужиньскі.

ВРЕДЛИВИЙ ДНІПРО.

Проф. Максимович, що працював 15 літ біля реґуляції Дніпра, як також цілий ряд инших водних інжинірів, заявляють про можливість зміни Дніпром свого річища біля Київа. Як відомо, Дніпро пливе в теперішньому своєму кориті біля Київа завдяки цілому рядові всяких штучних будов на довершення, яких видано було свого часу 3 мільйони золотих рублів. Починаючи з 1914 р. перестав уряд відпускати кредити на підержку тих штучних реґуляційних будов і тому почалося повільне їх зуживання та нищення, що з року на рік зростало. Поробилися прориви в ґатах, якими вода почала тікати до старого корита, положеного недалеко від Київа. Коли в найблищому часі не поробиться надзвичайних заходів біля ліквідації тих проривів, то втеча Дніпрової води з під Київа стане неминучою. На відновлення зужитих та зруйнованих будов потрібно негайно 5000 тисяч золотих рублів.

ПАПСЬКА БУЛЛЯ.

Після торжественної церемонії в престольній світлиці Ватикану, де папа видав розпорядки оголошення булі на р. 1925 апостольський декан удався до базиліки св. Петра, де відчитав буллю в присутности капітули і богато вірних. Подібне торжество відбудеться в церкві св. Івана і Пр. Діви В буллі папа заявляє, що слідуючий рік повинен бути для церкви роком приязни народів і поручає молитися, щоби ці що відступили від церкви вернули до неї, а погане, щоб пізнали правду. Справу св. землі полагоджено згідно з бажанням і правами католиків.

НАРЕШТІ ДОГЛЯНУЛИ.

Соймова комісія для прослідження польських вязниць у Польщі оглянула недавно ті „благородні заведення" у Кракові, Тешині та Віснічу. Вона прийшла до висновку, що в названих вязницях панують скандальні відносини. Відносини в краківських тюрмах є глумом з усіх вимог гіґієни.

УЧИТЕЛЬ.

В українській школі села Катеринівка, громади Немовичі, серенського повіту, перемінений на польську школу вчить військовий осадник. Він бє дітей і навіть родичів, а тих що з остраху не ходять до школи, карає судовими скаргами, наслідком чого родичі мусять платити великі податки.

ПРОМІННЯ СМЕРТИ.

Винахідник промінів смерти Ґріндель Матюз одержав від англійського міністерства повітряної фльоти пропозицію задемонструвати винахід ще раз перед представниками міністерства повітряної оборони. В нагороду за винахід міністерство заоферувало йому тисячу фунтів стерлінґів. За два тижні після випробування міністерство скаже чи набуде право на використання винайдених промінів чи ні. Одначе винахідник відкинув пропозицію міністерства, бо оферта французького синдекату Ронських фабрик є для нього значно виґіднійша. Він виїзджає до Парижа для заключення умови. Анґлійське міністерство не дуже настоює на тому, щоби набути винахід, бо приватний доцент Шеффільдського університету Уолл відкрив ще сильнійші проміні та більше пригідні до використання. Новим проміням Матюза надано назву „промінів смерти" тому, що винахідникови вдалося при їх помочи вбити миш у ганноверській лябораторії. Одначе сам винахідник тою назвою не користується.

ІМІҐРАЦІЯ І ЕМІҐРАЦІЯ В КАНАДІ.

На протязі 1923 року прибуло до Канади 137.320 іміґрантів, в тому числі 70.110 британських горожан, 20.307 осіб в Злучених Державах і 46.903 з инших країв. Одначе на протязі того самого року переселило тільки до самих Злучених Держав 156.539 душ, значить більше ніж прибуло до Канади. Еміґрація з Канади продовжається і цего року; на протязі місяця січна американські іміґраційні власти перепустили через границю 12.275 канадійських горожан і 1.024 инших мешканців Канади, що переїзджали на сталий побут до злучених держав. Одначе по обліченням канадійських залізниць пересічно по 150 французько-канадійських родин вертається назад до Канади в Новоі Анґлії, куди вони давнійше переселились. Так канадійське і анґлійське правительство стараються захоотити анґлійських горожан до переселення в Канаду, особливо на сільське господарство і дають їмвсякі полекші і субсидії, так на кошти переїзду через море, як і для поселення в Канаді на землі. Сподіваються, що так ті полекші, як і аґітація за переселенне, причиняться до переливу деякої частини людности з перелюдненої Анґлії на широкі канадійські простори.

ТУРКЕСТАНСЬКІ ПОВСТАНЦІ.

Туркестанські повстанці дістали від большевицької протиповстаньчої армії радіотелеґрафічну пропозицію на припинення військових операцій. Пропозицію зроблено за дозволом із Москви. Повстанці висунули пять точок своїх домаганя, від сповнення, яких залежить припинення ними воєнних кроків. Всі ті умовини повстанців вислало червоноармійське командування на розгляд до Москви. Між умовинами є точка про повну амнестію для всіх участників повстання і їх родин, передачу в руки свобідно вибраних Рад усієї сітки туркестанських каналів та водних байсенів і скликання зїзду туркестанських рад та негайні свобідні перевибори всіх туркестанських місцевих рад на території занятій тепер повстанцчими відділами червоної армії і на кінець свобідний виїзд за кордони СРСР всіх провідників повстання та їх родин.

ЦІКАВИЙ СТРАЙК.

Всі грецько-східні священики у Чорногорі (Монтенеґро) застрайкували, тому, що уряд не сповнив їх домагань щодо плати. Церковні книги веде поліційна влада.

Аліянти осягнули повну згоду на лондонській конференції у справі пляну комісії Доса.

ЛОНДОН, 2. серпня. — По 18 днях нарад і переговорів на тутешній конференції аліянти остаточно погодились і приняли одноодушно всі точки предложеної програми для введення пляну комісії Доса в життє.

По принятті сеї програми голова конференції британський премієр Ремсей Мекданелд встав, подав руку французькому премієрови Ерріотови і сказав, що за згодою конференції, він повідомить німецьке правительство, щоб негайно прислало своїх представників, аби аліянти могли вже довершити й умову з Німеччиною щодо введення пляну Доса в життє.

Ерріо притакнув на предложенне Мекданелда і висловив щире вдоволенне з успіху конференції.

Потому всі делеґати подали собі руки на знак одноодушної згоди.

Американець Джеймс А. Лоґен заявив, що ся конференція се найбільший успіх від часу версайської конференції.

Успіх конференції приписують у значній мірі американським знавцям, які у спорах перемогли своїми практичними здоровими думками.

ЯК ПОГОДИЛИСЬ?

ЛОНДОН, 2. серпня. — В угоді щодо пляну Доса аліянти згодились на тутешній конференції, що до репараційної комісії (комісії „воєнних відшкодовань") має належати ще й Американець, котрий буде головою комісії.

Кромі того має бути комісія мирового суду, зложена з трьох членів неінтересованих держав, до якої може апелювати кождий член репараційної комісії, якщо вона якого предложення не прийме одноголосно. Членів комісії мирового суду назначує репараційна комісія на 5 літ. Якщоб і ся не приняла якої постанови одноголосно, так остаточний голос ще має у вирішенню спірного питання голова Постійного Суду Міжнародньої Справедливости в Газі, столиці Голяндії.

Ходить головно о справу виконання зобовязань Німеччиною щодо сплати „воєнних відшкодовань". Якби Німеччина не платила сих „воєнних відшкодовань", а репараційна комісія не признала її винною, так представник одної держави, який мав би відмінний погляд, може апелювати до комісії мирового суду, а далі і до світового суду.

БАНКИРИ.

ЛОНДОН, 2. серпня. — У фінансових кругах заявляють, що англійські й американські банкири, які беруть на себе позичку для Німеччини в сумі $200,000,000, цілком вдоволені з висліду лондонської конференції. Се вказує, що конференція довершилась по їхньому.

ЗАПРОШЕННЄ НІМЕЧЧИНИ НА КОНФЕРЕНЦІЮ.

ЛОНДОН, 2. серпня. — Премієр Мекданелд передав сьогодня повідомленне про успішний вислід аліянтської конференції тутешньому німецькому амбасадорови і переслав запрошенне до німецького правительства у Берліні, щоб негайно прислало до Лондону своїх представників на довершенне конференції з Німеччиною.

НІМЕЦЬКІ ДЕЛЕҐАТИ БУДУТЬ В ПОНЕДІЛОК В ЛОНДОНІ.

БЕРЛІН, 2. серпня. — Німецьке правительство одержало вже запрошенне на лондонську конференцію.

Делеґати вибираються мерщій в дорогу й імовірно в понеділок будуть в Лондоні.

Делеґація поїде під проводом канцлера дра Вільгельма Маркса. Буде в ній також міністер закордонних справ др. Штреземан і міністер скарбу др. Лютер. Кромі того буде 12 товаришів міністрів.

ПАРИЖ ВДОВОЛЕНИЙ ЛОНДОНСЬКОЮ ЗГОДОЮ.

ПАРИЖ, 2. серпня. — В 10-і роковини вибуху світової війни Париж одержав відрадну вістку, що аліянти осягнули повну згоду на лондонській конференції у справі пляну Доса. Сю вістку принято тут загально зі щирим вдоволеннем і полекшею. Навіть противники Ерріота тепер признають, що він осягнув у Лондоні більше аніж вони сподівались.

РУРЩИНА — НАЙВАЖНІЙША СПРАВА.

БЕРЛІН, 2. серпня. — Німецькі промисловці вказують з нагоди успіху лондонської конференції на небезпеку, яка може грозити економічному життю Німеччини, колиб змінено суть пляну комісії Доса. Вони остерігають німецьку делеґацію перед змінами.

Німецька преса знову кладе особливу вагу на справу Рурщини, кажучи, що се найважнійша справа, і коли Франція не згодиться зараз забрати відтам своїх військ, так усі переговори зійдуть нінащо.

ГЮС ПОЇХАВ ДО БЕРЛІНА.

БРУКСЕЛЯ, столиця Бельґії, 2. серпня. — Нині пополудні виїхав відсі до Берліна американський державний секретар Гюз з жінкою.

ПОМЕР СЛАВНИЙ АНҐЛІЙСЬКИЙ ПИСМЕННИК.

ЛОНДОН, 3. серпня. — Нині помер у свому домі в Бишопсгорн біля Кентерберґ славний англійський писменник Джозеф Конрад, проживши 66 літ.

Його первісне імя було Теодор Йосиф Коріньовський. Він родився на Україні, а коли мав 9 літ перенісся до Франції і був моряком. Відтак перенісся до Анґлії, де жив до смерти.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерсі Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ

Коли читаєш про економічну політику т. з. Соввлади в СССР, то мимохідь спадає на думку старий жарт про того мудрого Жида, що волів, замісць вівса, купувати для своєї коняки радше лишній батіг.

Останні числа газети подають, наприклад, такі відомости: в Голяндії совітський уповноважений СТО (совіт труда і оборони), Ширінкін, перевів і частково вже приняв замовлення на 330 аероплянів, як Фокера (панцирних), так і англійських де-Гавіляндів. З Італії большевики одержали ще 200 аероплянів (Савойя-Вердічі-Ансальдо) і морських гідро-Савойя. В Італії таки замовлено 40 важких танків. У Швеції замовлено 65 моторів „Бромлей" для панцирних човнів, типу англійських „скімінг бовтс", і т. д. А ще недавно в однім з англійських вантаг закуплених потаємці в Англії 1200 кулеметів.

Коли взяти на увагу те, що ніхто в Европі тепер не думає нападати на большевицький рай, а навпаки — в певних своїх цілях всі поспішають, поки вони ще сидять на шиї народів булої Російської Імперії, визнати їх й заключити з ними торговельні договори, — то ціль повсякчасного озброєння „Соввлади" стане зрозумілою сама собою.

Зненавиджені смертельно колись обдуреними привидом комуністичного раю масами — буржуйськими, селянськими, робітничими і навіть червоноармійськими, — комуністичні партії СССР тільки доведеним до Гераклевих стовпів внутрішнім шпіонством, Чекою й удосконаленою зброєю тримають ті маси в послуху і примушують їх працювати на себе. Заповіт „великого Ілліча" (Леніна) був: За всяку ціну продержатись до всесвітньої революції! І вони намагаються продержатись, хочби ціною загину всього населення „найсвобіднішого в світі" Союзу Соціялістичних Республик.

Отже, замісць сільсько-господарського знаряддя, машин, худоби для знищених ними таки господарств, купується батоги-зброю для рабів, а від них самих вимагається у формі ріжних податків і „продналогів" давати засоби на купівлю для себе ярма і батогів. Минулого року здерто було з населення СССР не більш і не менш, як 800 міл. пудів хліба і експортовано закордон. На одержані за се гроші удержується самих катів; купується зброя для приборкання населення і ще видається в розпорядження Гершка Зіновєва (голова „Комінтерну") для пропаґанди комунізму по всьому світі 200 міл. золот. рублів щороку.

А населення? Обдерте до краю, виснажене, розорене горожанською війною, большевицькими та білогвардійськими рабунками, неурожаєм 1921—1922 р., продналогом 1923 р., воно не має від своєї катівської влади ні лікарень, ні шкіл (проц. безграмотности дійшов до 80—100), жадних культурних заряджень і установ (за винятком міст, де все ще животіє, хоч і в потворнім вигляді), ні навіть допомоги у випадках голоду й пошестий. „Соввлада" БЕРЕ СИЛОМІЦЬ З НАСЕЛЕННЯ ВСЕ і натомісць НЕ ДАЄ НАСЕЛЕННЮ АБСОЛЮТНО НІЧОГО, крім комісарів, шпіонів та батогів.

І от у таких умовах населенню СССР доводиться зустрічати новий страшний неурожай сього року. Насуваєтся щось таке жахливе, що навіть у глядача з боку чуприна лізе догори, що навіть страхіття 1922 року, коли люди з голоду їли людий, блідіють перед сим. Передімною лежить мапа колишньої Европейської Росії. На ній на підставі совітських офіціяльних даних про стан урожаю сього року, чорною фарбою зазначені ті місцевости, де не вродило нічого, а штрихами — ті, котрим загрожує недород. Повний неврожай — в Одеській, Катеринославській, Полтавській, Таврійській, Донецькій ґуб., в Криму. Загрожені: Подільська, Київська, Харківська ґуб. — Се на Україні. Взагаліж в европейській частині СССР, із 47 ґуб., ТРИЙЦЯТЬ ДВІ, ПРОСТОРІНЬ КОТРИХ ВИНОСИТЬ 60 ВСІЄЇ ТЕРИТОРІЇ, ВЖЕ ЗАХОПЛЕНА АБО СТОЇТЬ ПІД ЗАГРОЗОЮ ГОЛОДУ. Як бачимо із „Статист. Єжеґоди" за 1918—20 р., просторінь БІЛЬШ, ЯК 60,000 ДЕСЯТИН. Та ще й найбільш родючої землі.

Вже тепер селяни неурожайних ґуберній, як пишуть совітські ґазети, спродують худобу і взагалі все, що можна продати, й купують хліб, ціни якого раптом пішли вгору і вже потроїлись. А декотрі, памятаючи жах минулого голоду, просто забірають свої вбогі манатки, забивають дошками вікна й двері своїх хат, і ордами мандрують у світ за очі, тікаючи від смерти, бо знають, що від „рабоче-крестьянскаго правительства АРА, хто зна, чи приіде вдруге.

А щож справді робить совітська влада, щоб запобігти страхіттям голоду...

Вона ще й досі вивозить недовивезені „излишки" хліба минулого року закордон; купує аероплянн та кулемети на тих хто зважився чекитських військових частин ставити кордони там, де населення кидає свої місця під загрозою голоду, і наказує вертати карамольників назад і нікого нікуди не пускати. Се, так мовити, перша поміч у наглих, нещасних випадках. Про европейське ж і всього світа око совітські скрипопери пишуть у своїх ґазетах заспокоюючі відомости про те, що ніякого неврожаю нема, що ніякого голоду не буде, що є тільки „частинний недород" і що „Соввлада" сама, своїми засобами, впорається з ним. А совітський головний „торгпред", Крассін, і в самій Европі друкує заспокоюючі статті, доводячи, що все гаразд, і що ЕКСПОРТ ХЛІБА З СССР НЕ ПРИПИНЯТИ-МЕТЬСЯ.

Так дбає „рабоче-крестьянская власть" про робітників і селян. Коли спитали одного робітника, який втік від Чеки за опозицію в Фінляндію, — що пороблює Гершко Зіновєв, то той відповів: А що йому? В Ленінґраді живе собі в палаті Кщесінської (коханка царя), а тепер в літку спочиває в роскішнім маєтку Мордвінова під Ленінґрадом (маєток сей здано в аренду батькови Зіновєва, старому жидови Апфельбавму). Зіновєв і Ко. не загинуть...

Як тут відомо, до неврожаю, крім такої небувалої вже 35 літ, спеки, спричинились так звані шкідники, миші і т. и. З приводу сього закордонні ґазети іронізують: НАЙБІЛЬШИМИ ВЛАСНЕ, ШКІДНИКАМИ СОВІТСЬКА ВЛАДА І КОМУНІСТИ.

Так є!... Були й ранійш на Україні неурожаї, але голоду ніколи не було за останнє століття, бо населення мало завше чималі запаси. Тепер воно до нитки обібране, обдерте, зрабоване „Соввладою" чи „Радвладою" і опертись лихови не всилі.

С. Ч.

Листи з Наддніпрянщини.

III. Селянське писменство.

(З нагоди появи першого літературного альманаху Спілки селян. письменників „Плуг", у Харкові.

Перша ластівка селянської творчости „Блакитне" і „Червоне", як спільна сила. Це не зовсім зрозуміле, однак правдиве. Правдиве, бо сила ця — дух відродження украінського Чорнозему. Заросле диким чортополохом за час боротьби національне поле, виорюється тепер визвольним плугом революції і ті, що йдуть за цим плугом, сини народу — „Плужани"...

Говорячи так про „Плужан", легко можна викликати ріжні заперечення, а то тому, що якась частина нашої письменницької братії по другім боці рижської лінії і на еміґрації рішучо іґнорує те все, що повстало на Україні без їх безпосередньої участи, називаючи його загально „модерним малоросством".

Отже трохи не так!

В той час, як за кордоном безцільно складалися й друкувалися тисячі запальних відозв український народ самотужки здобував належне і в голодних терпіннях творив дійсне. Від того дійсного — нове, якого не зрозуміти авторам закордонних відозв під гаслом „Пугу-пугу!"...

„Такою" Україною, яка є тепер не всі можуть бути задоволені і „такої" державности, яку вона має, не всі можуть визнавати, але коли й справді була якась віра у „геній народа", так треба вірити і в його творчість. Адже ні один справжній революціонер не буде заперечувати того, що кожний, навіть найменший, прояв такої творчости заслуговує належної уваги.

В добу лихоліття й очайдушних змагань „стосотих сил зловорожих", поет Тичина, дивлячися на схід сонця, де під важкою ходою російського „Месії грядущого дня" стонала вся земля навколо, не сказав а зойкнув:

„Воздвигне Україна й свойого [Мойсея —
Не може, не може-ж так буть!"

Виступами поета говорив сам Чорнозем, який прокинувся підвівся й дивився просто в вічі...

Значить прислухувався до того стону землі і так чув голос революції.

Та не всі чули його так, як чув Чорнозем, а наслідком того — зненависть, кров і руїна, що вкрила чорним попілом жалоби широкі простори України.

Жертвою сліпої ненависти (все одно — чиєї!) падали найкращі. Падали ріжно і під ріжними прапорами, бо не могли погодитися з тим, щоби „якийсь там" чабан був „отаманом громади"...

І ті, що завчасу покинули терен збунтованої країни на далеких чужинах дивувалися:

— Якже так, щоб таке самозваньство?!...

Забули, що в революції все „самозвання" — нове — а все нове перемагає. „Самозванство" росло і ширилося. Мілі- онами мускулястих рук вривалося в землю, гнало хмарами, ломило кордони і так губилося всяке розуміння річей, тратилася звикла льоґіка.

Непоборно йшло нове нове. Недоладним хором стрінули його:

— Рідний наш!.. Пророк!.. Босяк!.. Анархист!.. Взагалі — „самозванець", який заволодів серцями мілонів і натхнув їх духом творчости.

Зрозуміння цеї творчости дає перший літературний збірник Спілки селанських письменників „Плуг", який появився не як якийсь „конденсатор певних досягнень", а як частина півторарічної, звиклої плужанської праці. Це як заявляє редакція збірника, — „вправи підмайстрів, які хочуть бути майстрами"...

На більше не претендують, а навпаки — чекають ще критичних голосів. Однак, уже з першого знайомства з творчістю, „підмайстрів" із „Плуга" „майстрі" з наших старих і поважних органів „літератури и науки", які майструють:

„Гей у лісі на березі
Вирізав я серця два,
А під ними у чертезі (?)
Вирив (?!) букви: „З" і „Г".

Перша буква, то Зенобій, (?)
Сам себе я там (?) назвав
Друга буква, то Гануся,
Що її я покохав",*)

Симпатично мило а головно — „грамотно" і це на сторінках „самого поважного" місячника, начальний редактор якого в імення „динаноміки" всі „лірічні" греблі рве...
всі „лірічні" греблі рве...

Так, от, самі Плужани! —

Поминаючи такі речі, як поема Олеся Донченка п. н. „Ленін", яка на скрізь „спеціяльна" а тому й тенденційна, та ще декілько таких-же друбничок — Грицька Плискунівського, Омелька Саєнського й Василя Алешка, яких „поборює" штучна „аґітоштучність" і якім не хватає справжнього чуття поезії, — все инше дійсно нове, живе й характерне.

Не знаю чи може так говорити який будь „малорос", як говорить молодий селянський поет Павло Усенко про 18-ий рік:

„Наступали канони німецкі,
А грім соняшний день розпо- [рав
Нас пятнайцять стрільців по- [ловецьких
Захищали Славуту-Дніпро"...

Таке „Весняне", з якого повстає рух Юри Жилка:

„Рух потужні поривання,
Переможник рух"...

Раз є рух боротьба повстає само собою, а тоді —

„Зашиваються порохом далі
і журливо гремить натачанка"
(Іван Куриленко).

Про цюж боротьбу співає і Андрій Панів. Співає про те, що було її суттю.

„Пало три борці за повітряну [хвилю
Не перебороли синій океан,

Старший моторист Тачанашвілі
і пільот з „Нюпара "Куруян"...
(„Цвинтар на Дідубе")

Пали, для того, щоби инші инші вже будували на їх кістках нове життя і новим духом творили новий побут. В тім побуті ціла краіца і її то змальовує Володимир Сосюра в в своїй „Кальотчиці" — івгі:

Срунка, смиглява, синонька,
Ще й жінка грає на чолі.
Вже огидло під перекопом
І Івга знову на селі"...

Та чи Івга ще яка небудь?
І чи не про Україну часом говорить поет, коли каже:

„Це-ж ти в обідреній шинелі
На полі вся в сльозах, стоїш"...

Постать можна сказати „всекраїнно" знайома і до неї — то звертається поет з таким безмежним смутком:

„О Ігво, ігво, ночі кроля,
Мій малиновий ніжний цвіт,
Десь у холодному підвалі
Зложити голову тобі!"

Але Івга — „ніби вітер маю то жінка, то стрункий козак". Вона не падає, не гнеться навіть тоді, коли:

„В лице тютюн і очі — ями:
Такий розхристаний Сашко
Її з похабними піснями
Навгає танцювать... танґо"...

Ось якою ціною закладаються „підвалини будові майбутнього". Того майбутнього, сучасники якого, разом із Марком Кожушним зможуть сказати:

Ми — машини,
Ми — електрика,
Двигуни історії,
В нас червона орнаментика,
Усипана зорями".
Закиж, що то —

Червоне листя в серці парку,
Осіння ласка на твоїм чолі"...
(Марія Романовська)

Моторист Таланошвілі і синонька Ігва. Червона орнаментика і осінна ласка. Недавно минуле й сучасне, яке важко складається в новий побут, бо це не те, що відозви за кордоном, а життя ґрунту, творчість його, хоч —

„....Поки ще не сила
Зробити так,
Щоб всі свій віз возили
І мали спільний щлях"...
(С. Пилипенко).

„Спільний шлях" пробує накреслити Т. Степовий, який хоче погодити дві революції — національну і соціяльну — тим, що єсть один народ, народ працюючих"...
(„Дві революції").

Це можна розуміти ріжно і треба розуміти бодай так, як розуміє „білий" Росіянин Олексій Ремізов „большака" Росіянина Бориса Пильняка. **)

Проза Плужан значно ширша. Ширша навіть тоді, коли не будемо згадувати прекрасної статті проф. Олександра Білецького „Двайцять років нової української лірики" та прегарних сатиро шаржових фейлетонів Остапа вишні, які є близькі до ідеольоґії „Плуга", але самі до нього не належать". Так само оставимо на боці новелю Василя Стефаника „Сини", яка є передруком із „Л. Н. Вістника". Зупинимося на самих Плужанах.

Безумовно першим із них є Петро Панч. Він же і найяскравійший. Малює „Мишачі нори" — закуток, де хиріє старе і де росте нове. Панночка білоручка, батько, якої полковник, сидить десь за кордоном і з „благородними людьми чай пе", — Єдино, що змушує їх смутно на щось надіятися. Однак нове життя суворе і щоб полагодити з ним, виходить заміж за „якогось там" Трохима, який утримує не тільки її ,але й її матір, та двох сестер. Гірко Анеті (панночці білоручці), що „живе з Трохимом" і щоб „обблагороднити" це життя називає його Тристаном і приневолює вчитися. Ніяково Трохимові від „тристана" але що робити, коли тут, як на те, в Мишачі нори приїхав давній знайомий Анети, який перед війною якісь книжечки „про самостійність" давав їм читати. Тепер він „за радянську а вона про минуле:

— Ви колись...

А він коротко:

— Не відвертався від життя ні на одну хвилину, разом крокуємо...

Тоді вона:

— Приходьте сьогодня до нас, будемо в фанти гуляти...

Инаді приходив, а иноді — ні Тоді Анета посилала до нього Тристана. Той ходив, хоч у самого серце розривалося, що всього три копи вродило". За те мав собі приємність бачити за своїм столом „цілком панське" товариство.

А Анета знайомому:

— Уявіть собі — папа одержує листа і читає якій небудь шляхетній пані про те, що його Анета — по перше виступає на підмостках в ролі Горпини, а по друге... по друге вчиться політграмоти...

А той на те:

— І ваш папа буде скомпромітований!

Анета злякалася і „пані" не писала, але аматорського гуртка й політграмоти не зріклася бо серце знайомого гадала здобути. Підчас аматарської вистави, коли її на підмостках публично ображує жінка фризієра, знайомий байдужий... Але не байдужий Трохим. — Давши жінці фризієра „прочуханця" голосно всім заявляє:

— Моя жінка бариня, щоб ви знали!...

Звичайно, Анеті більше нічого робити, як коритися вимогам нового життя. — Так воно складається в Мишачих норах..

Василь Вражливий дає малюнок такогож життя у Вовчих байраках, в яких усе сліпо змагається і так витворює того хто все приборкує і кличе:

— Гей, ти, марш за мною...

Цікаві ще для зрозуміння сучасности „Саша" — Івана Шевченка, „Міщанка" — Мих. Зарченка, „Пасинки степу" — Миколи Лукина і глибоко вражаючі „Нуждарі" — Володим. Ґжицького. Як змістом, так і стилем вони дійсно нові і заслуговують уваги.

Инакше заявилисебе — Ю. Мережаний („Документ"), Г. Коцюба („Мати"), Олекса Копиленко „Іменем українського нараду") та Іван Сенченко („Меліорація").

Ні одного із них нема того, що називається творчістю, але за те, досить кислих сантиментів, лайки, погроз і розстрілів — Стріляє син батька, батько сина і так без кінця і краю...

Не те, що це шаблонно і неориґінально, а просто остогидлеі тенденційне до безсмачности...

Загально — перший літературний збірник „Плуга" справляє досить гарне враження й дає надію, що в близькому будучому „Плужани" зеднають наоколо себе не одних тільки селянських письменників Радянської України, а й тих, що поза її межами...

Необхідно нарешті подати один одному руки і псільно обговорити, що в кого болить...

Очевидно, біль ця однакова, яку на разі не всі в одній мірі відчувають.

Булоб страшне, як би й не могли відчути....

1924 р., 10. липня.

Стрибожич.

*) „Л.-Н. Вістник", кн. перша (січень), Львів, 1924. Стор. 3.

*) Алексѣй Ремизовъ — „Ахру", петербурская повѣсть. Берлін, 1924.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО

В СПРАВІ ПОМОЧІ СЕЛУ ВОРОБІЇВКА.

Як відповідь на „поклик", уміщений мною в часописі „Свободі", кілька неділь назад, слідує „відгук" чесних громадян села Воробіївки, находячихся під цю пору в Америці.

А саме: Ті, котрі не забули ще свого родимого кутка, в серцях котрих ще не вигасла любов до всего, що своє, рідне, бачучи в якім невідраднім положенню находиться їх Вітчина в руках варвара-наїзника, постановили стати в боеві ряди своїх братів у „старім краю".

А що борба ся не послугується багнетом ні крісом але освітою і нац. освідомленням — що можна назвати підготовкою до активної борби — тому до сього приноровились і громадяни села Воробіївки, пов. Тернопіль.

Почувши, що в родиннім селі почато будову укр. хати, де має поміститись „читальня" і школа — вони пішли на зустріч своїй громаді з братньою помочю, в формі грошевої збірки.

І так заходом кількох свідомих громадян цього села, а також доброї людини з сусіднього села — зібрано на будову укр. хати в селі Воробіївці пов. Тернопіль — $191.00.

З того $7.00 заплачено за пересилку а $184.00 вислано до села на руки голови читальні М. Гайового.

Суму цю зложили слідуючі: П. Борис і А. Рейтар по $25; М. Хомин $15; П. Кудрик $100; М. Петрусик, П. Петрусик, М. Петрусик, В. Петрусик, М. Гумин, М. Гудима, І. Гумин, І. Щепанюк, М. Сеник, В. Дзінковський, О. Лотоцький, Сет Ґотельман, В. Жалінський, І. Бабрилович, Д. Ласник, М. Мороз по $5; І. Захарко, Г. Струк, О. Форшетей, С. Кудрик, Н. Бордак, В. Хомин, С. Липа, Т. Мудрий по $2; О. Дідик, І. Кметь, М. Боднар, С. Васильків, Пальґано, Дефіо, Валентино, Н. Корнсен, Е. Абрузізе, Саміко, М. Літвак, Т. Тирман, А. Тепанюк, І. Лішана, Й. Ткачук, Л. Літвак, І. Никифорик по $1; Фінк, Кноб, Тесанко, Пелц, Ватрос, Ф. Ятковскі по 50 цнт. — Разом $191. Оплата $7, вислано $184.

Честь тим, що так щедро пішли на зустріч цему ділу неаби якої ваги. Тепер без сумніву молодь села найде в укр. хаті херело виховання — національного виховання і не без вдячности згадувати-ме братів зза океану.

Ті громадяни с. Воробіївки, що дотепер ще не зложили нічого — най беруть примір з чужих людий котрі дали, хоч навіть не бачили нашої краіни — і сейчас зложать свої лепти, впрост на руки Гайового.

Я від себе складаю щиру подяку всім тим, котрі так щедрі були на жертву рідному селові. Як бувший стрілець У. Г. Ар. котру опустив аж по безправнім вирішенню східно-галицької справи, я скажу, що чуюсь гордим, що належу до так дружньої родини. Для таких людий не жаль віддати життя.

В. Петрусик.

НОВИЙ ВИНАХІД.

Берлінський інжінір Хр. Вірт винайшов апарат, при помочі якого можна з великого віддалення стримати поїзди. До поїзду додається апарат для приймання електричних хвиль. На апарат складаються дві складові части, одна приймає сиґнали при допомозі раду, а друга получена з гальмою.

ПЕРША ПОСИЛКА З „УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ" ПІШЛА ДО КРАЮ.

Кожному Українцеви в Америці звісна справа т. зв. фонду з „Українського Дня". Гроші в сумі 23,881.15 долярів, зібрані з „Українського Дня", а дорученої Управою розвязаної „Української Ради" Управі „Українського Народного Комітету", були призначені на українські воєнні сироти і вдови. Тому, що всяка комунікація з краєм була тоді перервана, тодішна Управа „Українського Народного Комітету" після звіту „Українського Народного Комітету" ульокувала сей фонд в купно і перерібку дому під ч. 30 Іст 7-ма вулиця в Ню Йорку в тій думці, що се є хвилева льокація та що як прийде час висилки сих гроший до краю, то звернесь їх з доходів „Українського Народного Комітету", які були тоді дуже значні. Між тим сі надії завели: в Европі слідував один уда рза другим для справи української самостійности, а в Америці вплив „Українського Народного Комітету" нагло упав, зачим і його доходи вірвалися. Не було отже з чого звернути $23.881.15, вложених в дім. З богатьох боків піднлись були тоді голоси, щоби той дім продати, а найбільше кричали ті, що самі хотіли купити його за півдармо.

Тут одначе показалось, що бувша екзекутива „Українського Народного Комітету" мала значні довги, які влізли на сей дім, а то около 22.500 долярів. До того вартість домів по війні впала о яких 25%. Виявилось, що якби продано дім сейчас, то по сплаченню довгів, заморґеджованих на нім і „джоджментів", лишилобись лиш кільканайцять соток на фонд з „Українського Дня".

Між тим стара, прогрішившася Управа „Українського Народного Комітету" уступила, а члени „Українського Народного Комітету" зїхавшися, щішили застановити політичну діяльність „Українського Народного Комітету", а вибраній новій Управі наказано робити все можливе, щоби гроші з „Українського Дня" не пропали. Задача була не легка, бо дім — як сказано — був задовжений „по вуха". Нова Управа, ліквідуючи постепенно політичну діяльність і ріжні підприємства „Українського Народного Комітету", іменувала адміністратором дому о. Володимира Лотовича з Бруклина та поробила заходи, щоби сплатити морґеджі і довги „Українського Народного Комітету", які грозили ліцитацією дому та через те втратою гроший з „Українського Дня".

В тій цили продано друкарню, зліквідовано „Ексчендж", якого дальше держанне не давало запоруки достаточних доходів, винанято всі комнати, перемінено морґеджі та впущено дім на бізнесову дорогу, а о. Вол. Лотович, яко адміністратор, чи другі члени, котрі йому помагали, віддали весь зужитий час без найменьшої безкористовности і з посвятою. Всякі видатки на телефони, кореспонденцію, їзди, переговори, а навіть терміни по судах покрито з власної кешені адміністратора.

Наслідком такої ощадної господарки буджет дому привернено до порядку. Справоздання з сеї господарки були оголошені в „Свободі" в місяци червни і падолисті 1923.

Крім того „Обєднанне" з Філаделфії сконтролювало господарку сего дому дня 17. липня с. р. через комісію, зложену з о. Вол. Сполітакевича і пп. Миколи Воробця і Петра Сокальчука, яка, перейшовши книговодство і звіти від послідного справоздання в „Свободі" по конець місця липня, видала на книжках слідуючу підписану заяву: Підписані члени уряду „Обєднання", сповняючи ухвалу екзекутиви „Обєднання" з дня 2. липня с. р., найшла всі книги рахункові, били і звіти як в найліпшім порядку.

Ось так господарюючи, дім за 9 місяців від 1. падолиста 1923, до 1. серпня с. р. приніс по оплаченню процентів на два морґеджі, податку містового і водного, опалу, світла, асекурації дому і шиб, дженітора та направок **854 доляри і 46 центів чистого доходу.** З чого

вислано на сироти в місяци липни	$300.00
виплачено на другий морґедж в місяци липни	200.00
на невигаслій асекурації знаходиться	63.23
вставлено новий „лідер"	54.40
додано до депозиту на ґаз	10.00
пересилка гроша до краю (оплата купна дол. чеків)	12.00
виплаченне притенсії	28.97
готівка в касі	185.86
Разом	$854.46

Сей результат за поданий час подають слідуючі звіти:

I.

Маєтковий стан Дому „Українського Народного Комітет" з днем 15. жовтня 1923.

Актива:	Лот і будинок	25.000.00	
	Меблі і канцелярійні прилади	1.013.20	
	Угля (запас)	108.00	
	Заляглі чинші	90.00	
	Депозити: Конс. ґез комп. 45.00		
	Едісон електрік комп. 40.00	85.00	
	Невигасла асекурація	88.36	26.384.56
	Готівка в касі		170.23
			26.554.79
Пасива:	Морґеджі: Перший, Метроп. Сейвінґс бенк	13.000.00	
	2-ий, п. Юлія Лотович	1.555.00	
	Залеглий податок	274.00	
	Нарослий процент	145.56	
	Водний податок	25.00	
	Притенсії	217.50	15.217.06
	Ріжниця		11.337.73
			26.554.79

II.

Маєтковий стан Дому „Українського Народного Комітет" з днем 1. липня 1924:

Актива:	Лот і будинок	25.000.00	
	Меблі і канцелярійні прилади	1.013.20	
	п. Юлія Лотович	1.555.00	
	Заляглий чинш	55.00	
	Невигасла асекурація	63.23	
	Депозита: Конс. ґес комп. 55.00		
	Едісон електрік комп. 40.00	95.00	
	Готівка в касі	432.86	26.659.29
Пасива:	Мор.еджі	14.555.00	
	Залеглий податок	91.31	
	Нарослі проценти а обох морґеч.	306.65	
	Притенсія	200.00	
	Ріжниця	11.506.33	26.659.29

Попередно оголошено прихід і розхід до місяця падолиста 1923, тому нисше подаємо прихід і розхід за послідні два місяці скінченого року.

За місяць падолист і грудень прихід виносив	580.00
Готівка з кінцем жовтня	170.23
	750.23

Розхід за місяць падолист і грудень

Податок	274.00	
Асекурація	203.90	
Опал	115.40	
Дженітор	73.00	
Ґаз	15.18	
Електрика	10.18	
Додатковий депозит на ґаз	10.00	
Готівка в касі 1. січня 1924	48.57	750.23
Загальний прихід в 1923 р. виносив	3.581.00	
Готівка з попереднього року	203.80	3.784.80
Загальний розхід виносив	3.736.23	
Готівка в касі 1. січня 1924	48.57	3.784.80

Фінансовий звіт з заряду Дому „Укр. Народного Комітету" від 1. січня 1924 до 31. липня 1924.

Приходи:	Чинші	2.040.00	
	Готівка з дня 1. січня 1924	48.57	2.088.57
Розходи:	Процент на морґеджі	436.66	
	Опал	312.00	
	Податок	274.00	
	Дженітор	134.00	
	Світло	70.30	
	Вставленнє „лідеру"	55.40	
	Водяний податок	46.52	
	Направки	34.77	
	Асекурація	17.06	
	Ріжні	10.00	
	На українські сироти (в липни)	300.00	
	Вплата на другий морґедж	200.00	
	Оплата купна долярових чеків	12.00	
	Готівка в касі	185.86	2.088.57

До чистого зиску в сумі 854.46 долярів доходимо з порівнання маєткових звітів, які дають нам ріжницю в сумі 168.60 долярів і з фінансового звіту, який нам виказує, що 300 долярів вислано на сироти, 200 долярів вплачено на морґедж, а 185.86 долярів остало в касі, що робить як раз **суму $854.86.**

Повисше подані звіти вказують докладно стільки зросла забеспека фонду з „Українського Дня" від уступившої старої Управи. Фонд сей призначений на воєнні вдови і сироти.

Тому що в краю є яких 40.000 круглих воєнних сиріт, які частю туляться при українських сиротинцях, то о. Вол. Лотович оголосив в старокраєвих часописях, щоби ті сиротинці зголошувалися по запомогу з фонду „Українського Дня". Наспіло 6 подань, а то 2 від епархіяльних комітетів сиротинців, 3 від місцевих, а один від центрального комітету опіки над воєнними сиротами, на яких адреси вислано 300 долярів, як слідує:

1. Український Епархіяльний Комітет Опіки над сиротами у Львові, о. Василь Лициняк, настоятель $105.00
2. Епархіяльна поміч в Перемищлі, епископ Йосиф Коциловський, настоятель 60.00
3. Центральний Комітет Опіки над воєнними сиротами станивлав. дієцезії, о. мітрат Гордієваський, наст. 60.00
4. Захист воєн. сиріт в Борщеві, о. Й. Малицький, наст. 10.00
5. Укр. сирітський захист в Болехові, о. В. Сухій, секр. 10.00
6. Сирітський захист в Тернополі, о. Тим. Сембай ... 10.00

Гроші переслано до Земельного Банку Гіпотечного дня 16. липня 1924., з відповідним письмом.

Є се перша посилка з фонду „Українського Дня" на ту ціль, на яку сей фонд зібраний.

Показуєсь, що при добрій господарці сей фонд не пропаде і буде звернений куда належить. Тепер, коли вже сплачено пекучі довги, а остали самі правильні морґеджі, можна буде висилати на сироти в старім краю около 1000 долярів рік-річно. Ся квота з часом, як зменьшаться морґеджі і проценти від них відповідно підросте. А в міру того, як зменьшаться морґеджі можна буде затягнути нову позичку на дім і нею сплатити решту фонду з „Українського Дня".

Очевидно буде се тоді, коли господарка буде точна і ощадна, така, як є під рукою теперішньої управи, якій належиться повне признанне за її патріотичну працю.

ЗА УПРАВУ ДОМУ „УКР. НАРОД. КОМІТЕТУ":

Ню Йорк, дня 28. липня, 1924.

Іван Добрянський, секр.. **о. Волод. Лотович,** адм. Дому У. Н. К.

Кольоман Міксат.

ДУХ У ЛЮБОВНІЙ.

(з мадярського).

(6)

— Ого! з вас наївна людина, мій любий ґубернаторику. Я сам подумав собі так, бо я також маю ніс і розуміюся трохи на інтересі. Та я думав так лише доти, поки звук першого фальшивого таляра не повчив мене инакше. Бо я маю також і вуха. Пригляньмося цілій справі ще раз із близька. Каспарик украв, згідно з обвинуваченням лище одну бочку рику?

— То одинока темна точка, а всетаки треба там шукати причини.

— Добре, добре ,— осміхнувся командант поліції сухо Я це зроблю. Ще сьогодня мій найталановитший детектив, славний Яків Странґ поїде в цій справі. Він бачить ліпше як сто людий, цей чортівський кий чоловік. І кажу вам, під словом чести; він висміє нас. Та всеодно. Я так зроблю, і позволю собі прислати вам звіт.

На цьому скінчилася розмова, бо ґвардійський офіцир прикликав Козановича до короля.

Покірно оповів королеви про фальшиві грощі, про спалення Каспарика і про всі инші справи, аж до останнього ріщення сенату.

Король слухав уважливо а потім сказав:

— Щож тепер думаєте робити?

— Приходжу, просити у вас дозволу на покарання смертю Каспарикової жінки.

— А вона молода?

— Їй менше-більше двацять шість літ.

— А гарна? — спитав король, який зовсім не погорджував жіночою красою.

— Вона дуже, дуже гарна.

— Шкода її.

— Але спокій цілого міста..

— Ах, оставте мене в спокою, Козанович — говорив король неспокійно дальше.

Козанович замовк покірно.

А король тимчасом сидів довше мовчки в свому кріслі. Вкінці спитав:

— оЧго ждете ще?

— Приказу, ваша королівська величносте.

— Ви досить наївні, Козанович. Заберіть же цю гарну жінку до монастиря, де припадково нема духа... а... — додав він із сміхом — де може найтися припадково король.

І так таки сталося. Одного вечора задержався перед Каспариковим домом легкий віз запряжений четвернею. Візник німий Андрій Бобрик із Абартена (бо лише німим можна було покористуватися) застукав до дверей.

Наймичка Ганна відчинила. Тутже схопили її жовніри і замкнули в древітні. Опісля кинулися до світлиці Каспарикової і так як вона була в спідниці (бо то була пора йти на спочинок), хотіли її забрати до воза.

Нещаслива, перелякана жінка не противилася довго. Бож то було би даремне, а просила лише, щоби позволити їй відповідно приодягнутися й сказати їй, куди їде.

Але жовніри здвигнули раменами.

— Хто це може знати.

Її очи зайшли сльозами, та вийшла рішучою ходою і всіла до воза.

Вже як була на дворі, здавалося, впала їй якась думка до голови.

— Пустіть мене щераз до хати. Я забула там іще щось.

Жовніри вагались. Та її слова йшли так від серця, що вони не могли спротивитися. Легко зіскочила з воза у супроводі жовніра принесла наплечах. Що там могло бути? Харчі певно ні.

Все було добре зроблено. Ніхто то не запримітив нiщо. Навіть собаки не брехали. Жовніри сіли на коней, Андрій рушив віжками і вихром почвалали чотири каштани, Бог зна куди.

Поза містом сказала Каспарикова до візника кілька рівнодушних слів. Цей звернувся з осміхом і видав кілька неартикулованих звуків.

Марія втерла сльози з очей. Тепер вона знала, що не вбють її, а хочуть лише далеко вивезти, де її ніхто вже не всилі буде віднайти.

Вона осміхнулася.

О нещасливі мійські радні! Ви боретеся лише проти чорта, а не подумалиш що в гру вмішана й жінка!

В першому селі сягнула Марія рученьками у наплечник і добула з нього три золоті. І випустила їх із воза один за одним один на початку, другий по середині а третій на кінці села.

Вкінці після півночі задержався віз перед великим мурованим домом. Перед ним стали вартові.

Оба їздці зіскочили.

— Чи все готове? — спитав один.

— Так, усе, — відповів вартовий.

Вмить запряжено инші коні і два нові їздці супровожали утікаючий віз. Ці вже не знали куди їдуть, ані відкіля жінка візник.

Подеколи блиснуло щось у темноті, може то підкови кресали так іскри, а може то знову золотий покотився у пил на дорозі.

В старих казках оповідається, що сипано зерна збіжжа або окрушки хліба, але птахи зїдали їх. Золото Каспарикової птахи могли найти, але не могли зїсти його.

Вона висипала й висипала. Ах, коби лише вистарчило!

Над ранком ждав на Каспарикову при скалистій горі свіжий віз і візник. Німий мав вертати. І він не смів знати всего. Тепер їхали може зо дві годині густим лісом. Ніякого голосу, ніякого шелесту не чути було. Хіба потічки журкотіли тихенько поміж високі трави пересувалися скорі вужі й ящірки.

Вкінці на прогалині показалася стара будівля, окружена камінним муром, із на-пів розваленою вежою. То був монастир у Башлязна.

Зі скреготом відчинилиня тяжкі оковані залізом ворота і так само голосно знову зачинилися за заїзджаючим возом.

Тепер Каспариків дійсно розлучено. Один умер, але міг покидати свою могилу, друга жила, але не могла кинути мурів.

• • •

Маґістрат доказав справжнє чудо. Ледви стало сіріти, а вже сотки робітників із мотиками і сокирами зявилися перед Каспариковим домом, щоби рознести його. В полудне не було вже тут зачарованого будинку, а вечером уже навіть вивезли возами від гною румовище на полеві дороги. Слідуючого ранку місце переорали й засіяли там просо.

— Тепер Каспарик може прийти і шукати свого тепленького гніздечка, — раділи вони — як уже тут зеленітиме просо.

А він таки прийшов. Шкода лише, що не могли бачити здивування чортівської душі — як вона не найшла нiщо більше, як то він буде протирати очи, бо думатиме, що то помана, як то скреготати буде зубами, коли побачить, що на місці його хати зявився кусень ріллі. Лише Матвія Матушку, його сусіда, що жив праворуч, у ночі, як уже добру хвилю спав, пробудив хтось стуконом у вікно. Він устав і відчинив, але холодний жах пройняв його, як побачив Каспарика перед собою.

— Деж подівся мій курник? — заревів він страшно і вказав на пусте місце.

Матвій перехрестився й сказав дзвонючи зубами:

— Уряд приказав збурити.

У Каспарикових очах загорілась пекольна, зелена полумінь.

— А деж поділася курочка? — спитав він здавленим голосом.

— Її вивезли, зникла.

Він здрігнувся, а потім плюнув Матушці в лице і шкутильгаючи вернув до свого коня.

Оповідав це на другий день у ранці Матвій.

І ще Каспарик погрожуючи підніс пястук:

— Коли ви вивозите курочку то на її місце прийде когут.

І він прийшов із червоним гребінем і могучими, палаючима крилами. Прийшов, щоби пожерти цілу Любовну, щоби все перемінилося в ріллю.

В ночі знялася пожежа в місті з двох кутів.

Знову мстивували пошкодовані на маґістрат.

Маґістрат був винен, чому він клопочеться надземськими справами. Викинули його з позагробового мешкання, а хату туземну зрівняли з землею. Алеж мусіла десь небудь бути і його проклята душа. Де він міг тепер бути?

Бачили його ще якийсь час у сусідних селах і принесли вістку до Любовної. Та вже не зодягався як досі, так як його похоронили, лише був у звичайному чорному оксамітному дольмані, високих кавалерійських чоботах і чорному капелюсі. Подобав на королівського урядовця.

(Дальше буде).

ПОМІЩИКИ І ВОЛИНЬ ТА ПОЛІССЄ.

Волинь, Полісcє й дальші непольські землі на північ — це головні терени для польського осадництва й кольонізації. Коли ходить о спольщенне цих земель, то тут немае двох думок у нікого з Поляків, без ріжниці на соціяльні й політичні переконання. Ці землі мусять бути спольщені, мусять становити з „мацежою" одну нерозривну цілість.

Трудніща справа, коли ходить про спосіб скріплення тут польськости. З самого початку всі погодилися на те, що треба просто — з одного боку насилати сюди людий з Польщі, а з другого — через зубожінне місцевої людности випирати її на еміґрацію, хоч би навіть на „опорожнілі після голоду" степи України. На цей випадок ще й сьогодня йде по селах якась невидна аґітація, яка свого часу мала досить великий успіх. Як що тільки та еміґрація не розвинулась, то просто з причини великих труднощів еміґрувати.

Сьогодня у Поляків такої однодушности немае. Коли несчислимі й величезні панські маетки почали поводі маліти, а то й зовсім зникати, а „креси" не то, що не зближались до „мацежи", а що далі — виявляли що раз то більшу відбіжність від загально польських інтересів, то поміщики задумались. Тратити безпотрібно землю і все одно не досягати жадних бажаних наслідків, примусило їх перевірити свої давні постанови. Наслідком цього давний клич — „польська земля для польського хлопа" тепер відпадае, а в гру йде закон „право власности є святе й непорушне", тим більше, що воно і затримуе польську (панську) землю в польських руках і — „без порівнання більше національне значінне мае тих 3000 осередків культури й національної традиції, як кілька відсотків напливових осадників з центральних воевідств". (Жечпосполіта ч. 150).

Це „опамятанне", а радше сказати — збуджений страх поміщиків за свое галапасне поміщиче життє, примушуе їх заперечити всі свої давні твердження про польськість наших земель і признати властиву дійсність. Ця дійсність (всеж таки переборщена і чисто польська) каже, що на Волині е 1,436.916 людий, а в тім тільки 240.892 Поляків, а на Поліссю е 879.219 людий, з цього 213.678 Поляків. Отже скільки би треба перенести сюди Поляків, щоби вони мали більшість?...

Після їх обрахунку запас поміщичої землі, колиб її всю розпарцелювати тільки між самих Поляків, вистарчить заледви: на Волині приблизно для 85.000, а на Поліссю 29.000 людий, т. е. польський елемент збільшивсяби тут не більше, як на 4 відсотків. До цього треба додати, що часть землі треба би дати місцевим Полякам, головним чином фільварочній службі, а місцеві Поляки навіть самими Поляками не рахуються „правовірними". Масові випадки викидування зі служби й з хат фільварочної служби настроїло місцевих а навіть напливових Поляків зарібників так гарно для свого „паньства", що тут і багато не Поляків їм не дорівнае.

Зі всього виходить, що на пограничу немае вже таки так багато вільної землі, а коли в декотрих місцях виглядае, що ніби людий мало, а землі багато, то на ту землю, на непролазні поліські багна, сам чорт не добереться, а не то хлібороб з плугом. До того-ж наші селяни вже тепер примирають з голоду, а що коли не стане і панських ланів і в них землі не приросте?...

Самі Поляки, та ще й ті, що тепер при владі, виступають проти осадництва й кольонізації. Не один наш бідолаха, що то вже з діда прадіда привик жати за 12 сніп, готов потішати себе, що все таки з голоду не згине. Але-ж тут треба мати на увазі все таки головну мету поміщиків і причини їх розумовань. Вони розглядають це питанне не з боку господарчого (самі це виразно підкреслюють), а з боку чисто „народового". І коли вони поборюють нищенне фільварків, то по перше — не хочуть зречися, як ми сказали, свого галапасного життя, а потім рахують, що це е кращий засіб для польонізації. Вони кажуть — треба так направити господарку фільварків, щоби дати можливість напливати на погранича рільним робітникам з південних околиць Польщі (не думайте, що зі Сх. Галичини; — а з південних тому, що „крулевякам" вони не довіряють, бо вони „рущаться").

Рівночасно з тим вони звертають особливу увагу на польськість міст, розвиток польського промислу, торговлі, ремесла.

Коли поглянути на польську політику на наших землях взагалі і на такі міркування поміщиків з окрема, то перед нами рисується страшний образ будучого нашого народу. Виходить, що на своїй землі та для його-ж і місця немае!... Як же тоді думае на шСтепан, чи Іван, чи Микола зарадити свому лиху?... Опускати рук тут не можна і знов кожний з окрема, чи навіть відірваними малими громадами теж ніхто цьому не зарадить. Такому дружному й впертому наступови на наше істнування і права ми мусимо протиставити не менш вперту збірну силу всього українського народу під Польщею.

(„Новий Час").

КАТАЛЬОГ
КНИГАРНІ „СВОБОДИ"

83 GRAND STREET, **JERSEY CITY, N. J.**

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читае той більше знае.

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержанне своеї літератури, не жаліли часу на читане книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів. — Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуемо зараз, а не колись. На світі красше стане, єсли народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівн отрактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що весь прихід з книгарні „Свободи" остаеться в їх організації, себто в руках самих членів та членкинь У. Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестрицтва Українського Народного Союза повинні памятати при замовлюванню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи сі книжки й роботи в друкарні „Свободи", дають заробляти своїй власній організації, себто збогачують самих членів та членкинь У. Н. Союза.

ТЕАТРАЛЬНІ ТВОРИ.

- • **Американець,** веселий образ з життя народа зі співами в 3-ох діях, Мст. Руса ... 15
- • **Базар,** песа на 4-ри розділи, В. Винниченка .. 25
- • **Батраки,** драма в 4-ох діях, малюнок з робітничого життя, перробив з російського Ф. А. Костенко ... 35
- • **Безталанна,** драма в 5-ох діях, Ів. Тобилевича 35
- • **Блудний син,** образ з життя наших виселенців в Америці в 4-ох актах зі співами, Є. А. Луцика ... 25
- **Бондарівна,** драма в 4-ох діях, Ів. Тобилевича 20
- • **Бувальщина** або **На чужий коровай очий не поривай,** комедія в 1-ій дії, Велисовського 20
- † **Будівничий Сольнес,** драма в трьох діях, нап. Г. Ібзен, переклав Мирослав Капій ... 35
- • **Бурлака,** драма в 5-ох діях, Івана Тобилевича 35
- † **Бурлака (Чабан),** драма на пять дій, Івана Тобилевича (Карпенка Карого), з передмовою Василя Верниволі, брош. 35, опр. ... 50
- • **Великий молох,** песа на 3 розділи, В. Винниченка ... 50
- • **Вертеп,** сценічна картина для колядників, Є. Луцика ... 5
- • **Верховинці,** драма в 3-ох актах, Осипа Коржельовського, переклав В. Держирука ... 30
- • **Веселі Полтавці** або **Возьний оженився,** комедія з життя полтавських Українців в 3-ох діях зі співами і танцями, К. П. Мирославського ... 30
- • **Вихоронка,** комедія в 1-ім акті, Є. Луцика 10
- • **Вихрест** (В чаду кохання), драма в 5-ох діях зі співами і танцями, Козич-Уманської ... 35
- † **В долині сліз,** драма в 4-ох діях, нап. Єлисей Карпенко ... 30
- **Власна хата,** прольоґ, Ярослава Марченка ... 10
- • **В невольї темноти,** комедія з життя наших виселенців в Америці, в 3-ох діях, Є. Луцика 25
- † **В Тарасову ніч,** драматична картина в одній дії, нап. (віршем) О. Кобець, з портретом автора і з образками в тексті ... 20
- • **Гей на Івана, гей на Купала,** оперетка в 1-ій дії, Петра Федисева ... 15
- • **Глитай або павук,** драма в 4-ох діях, М. Л. Кропивницького ... 45
- **Гостина св. Николая,** драматична гра в 4-ох эпизодах, О. Калитовського ... 10
- • **Дай серцю волю, заведе в неволю,** драма в 5-ох діях, М. Кропивницького ... 40
- [illegible] ...фатка, комедія в 1-ій дії, Ільва Лотоцького ... 15
- • **Двоє,** драматичний малюнок на одну дію, Гавриїла Кобзара ... 10
- • **Дівочі мрії,** трагі-комедія в 6-ох відмінах, Семена Ковбля ... 50
- • **Добрі діти,** образ з життя американських школярів в 3-ох діях, Панька Клима ... 15
- • **Доки сонце зійде, роса очи виїсть,** драма в 4-ох діях, нап. М. Л. Кропивницький ... 40
- • **Душогуби,** драма в 5-ох діях, І. Тогобочного 35
- • **Душогубка,** драма в 4-х діях, Т. Трушевського 30
- • **Дячиха,** комедія в 4-ох діях, Т. С. Сулими ... 35
- † **Едельвайс,** песа в одній дії, нап. Єлисей Карпенко ... 15
- • **Єврейський розвод,** драма в 5-ох діях, Л. Суходольського ... 35
- • **Живий мертвець,** жарт на одну дію, Гавриїла Кобзара ... 25
- † **Живий труп,** драма в 6-ти актах, нап. Лев Н. Толстой, з великоруського переклав Петро Білоскурський ... 35
- • **Жидівка вихрестка,** драма в 5-ох діях, П. І. Тогобочного ... 50
- • **За друзі своя,** драма в 5-ох діях, В. П. Товстоноса ... 40
- • **За Неман іду,** оперета в 4-ох діях, В. Александрова ... 20
- • **Запорожець за Дунаєм,** оперетка в 3-ох діях зі співами і танцями, Г. Артимовського ... 25
- • **Запорожський клад,** комедія-оперета в 3-ох діях, Ванченка-Писанецького ... 20
- † **Земля,** драма в 4-ох діях, нап. Єлисей Карпенко ... 30
- **Зоря нового життя,** комедія в 4-ох діях, А. Ф. Кащенка ... 30
- **„З обіймів в обійми".** — Сценки з червоних днів 1920 року в галицькому селі. В сій штуці виступае 22 особи. ... 35
- • **Іцко сват,** комедія в 1-ій дії, Із. Трембицького 10
- **Капраль Тимко** або **Що нас губить?,** народна мельодрама в 5-ох актах, І. Мидловського .. 20
- **Кара за гріх,** сумний образ з життя американського народа в 3-ох діях, написав Свій ... 35
- • **Катерина** (Мужичка), драма в 4-ох діях, Ванченка-Писанецького ... 30
- † **Княгиня Любов,** староукраїнська драма-дума в трех діях, нап. С. Яричевський, з трема піснями в нотах, брош. 20, опр. ... 30
- **Козацьке сватання** на 3 дії ... 25
- † **Комедія про чоловіка, що оженився з німою,** жарт в двох актах, нап. А. Франс ... 20
- • **Кохання в мішках** (Різдвяна ніч), водевіль в 1 дії зі співами (по Гоголю), С. Комишеваського. Ціна з партитурою ... 30
- † **Лікар-шуткар,** жарт в одній дії Моліера, брош. 20, опр. ... 30
- • **Мазепа,** історична драма в 5-ох діях, С. Комишеваського ... 35
- • **Майська ніч,** комедія в 3-ох діях, Т. Устенка-Гармаша (після М. Гоголя) ... 30
- • **Маніґрула,** комедія в 1-ій дії зі співами і танцями, Я. Майданика ... 15
- • **Маруся Богуславка,** побитово-історична драма в 5-ох одмінах, М. Старицького ... 50
- • **Мати наймичка,** драма в 4-ох діях, І. А. Тогобочного ... 25
- † **Між двох сил,** драма на 4 дії, В. Винниченка 50
- **Монольоги ч. 1** ... 20
- **Монольоги ч. 2** ... 20
- **Монольоги ч. 3** ... 20
- **Мужики аристократи,** народний образ в 2-ох діях, Г. Цеглинського ... 15
- **Мужик паном,** комедія в пяти діях (переклад з данського М. Ценевенка). ... 25
- • **На відпуст до Київа,** комедія в 3-ох діях, П. Стеценка ... 30
- • **Наймичка,** драма в 5-ох діях, Ів. Тобилевича 35
- • **На сіножаті,** жарт на одну дію, Л. Яновської 25
- • **На старости літ,** образ з життя народа в 1-ій дії, І. Я. Луцика ... 10
- † **„Настоящі",** комедія в одній дії, Олекси Бобикевича, з передмовою Василя Верниволі, брош. 20, опр. ... 30
- † **Наталка Полтавка,** українська опера в двох діях Івана Котляревського ... 25
- • **На тихі води, на ясні зорі,** сценічний образ з життя народу в 4-ох діях, а 7-ох відслонах, В. Держируки ... 25
- **Невольник,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями. Усценізував Карпенко Карий (Тобилевич) після поеми Т. Шевченка ... 20
- • **Недолюдки,** бувальщина в 3-ох діях, Ванченка-Писанецького ... 30
- **Не клени,** образ з життя народа в 1-ім акті, Романа Сурмача ... 10
- • **Нещасне коханне,** драма в 5-ох діях, Манька 40
- • **Ніч під Івана Купала,** драма, в 5-ох діях зі співами і музикою М. Старицького ... 50
- † **Новоженці,** комедія в двох діях Бернштерне Бернсона, брош. 20, опр. ... 30
- **Ой, не ходи Грицю, та на вечерниці,** народна драма зі співами в 5-ох діях, М. П. Старицького ... 30
- • **Орися** (В каламутній воді), малюнки з міщанського життя в 4-ох діях, А. Ф. Володського 25
- **Ох! не люби двох!,** оперета в 3-ох діях, А. І. Нагорянського ... 25
- • **Пан писар,** штука в 3-ох актах. Написав Г. Г. 20
- **Пан Штукаревич** або **Оказія, якої не бувало,** сільські сцени на 2 дії зі співами, С. Е. Зіневича ... 35
- • **Панна штукарка,** жарт на 3 дії, А. Ф. Володського ... 30
- **Пекло в хаті,** образ з життя народа в 1-ім акті, Романа Сурмача ... 15
- • **Перший горальник,** фантастична картина в 3-ох діях, написав Лев Лопатинський (на основі казки Л. Толстоя), і **В святиня,** оповідание ... 40
- • **Пімста Жидівки** або **Чортове кубло,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями, А. І. Козич-Уманської ... 40
- • **Пімста за кривду,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями, В. Г. Казанівського ... 30
- • **Повернувся із Сибіру,** драма в 5-ох діях, Л. Яновської ... 35
- † **Понад наші сили,** драма в двох діях, нап. Бернштерне Бернсон, переклав А. Крушельницький ... 25
- • **По ревізії,** етюд в 1-ій дії, Марка Л. Кропивницького ... 20
- † **По ревізії,** етюд у 1-ій дії, М. Кропивницького, з пер. словом В. Верниволі, брош. 20, опр. 30
- • **Пошились у дурні,** комедія-оперетка в 3-ох діях, М. Л. Кропивницького ... 35
- **Правда все горою,** образ з життя народа зі співами в 3-ох актах, Р. Сурмача ... 25
- • **Прометей,** драматичний уривок, Й. В. Ґетого (переклав М. Слабіцький) ... 15
- • **Простак** або **Хитрощі жінки перехитрені москалем,** комедія в 1-ій дії, Весни Гогова ... 20
- † **Розладде,** драма в 4 актах, нап. Дмитро Николишин, брош. 40, опр. ... 55
- † **Роман Великий,** трагедія в пяти діях, Василя Пачовського ... 1.25
- † **Сальоме,** драма Оскара Уайльда, з портретом автора і з передмовою Б. Л. ... 60
- • **Самопалка,** картина з революційного життя на Україні в 2-ох діях, В. Шопінського ... 35
- **Сатана в бочці,** комедія зі співами в 1-ім акті 10
- **Сватанне на Гончарівці,** оперета на 3 дії, Гр. Квітки-Основяненка ... 35
- **Свекруха,** комедія в 3-ох діях, Л. Лопатинського ... 25
- • **Свекруха Євдоха,** образок сценічний в 3. діях 20
- • **Свідки,** сценічний жарт на одну дію, Миколи Курцеби ... 15
- **Соколики,** комедія в 4-ох діях, Григорія Цеглинського ... 35
- **Страйк,** сценічний образ з життя хліборобів в Галичині в 3-ох діях, Н. Струтинського ... 20
- † **Так вам треба,** іграшка в одній дії з музиками, танцями, співанками, Ю. Федьковича, брош. 20, опр. ... 30
- • **Тарас Бульба під Дубном,** драма в 4-ох діях, К. Ванченка-Писанецького ... 35
- **Тато на заручинах,** міщанська пригода в 1-ій дії, Григорія Григорієвича ... 10
- • **Терновий вінок** або **Жертви царизма,** драма на 4 дії, В. Сиротенка ... 50
- • **Трійка гільтаїв,** комедія в 5-ох діях зі співами і танцями, М. Нестроя ... 35
- **Украдене щастє,** драма з сільського життя в 5-ох діях, Івана Франка ... 25
- † **Фавст,** траґедія, нап. Й. В. фон Ґете, з німецької мови віршований переклад Д. Загула, з передмовою і з портретом автора та 12 ілюстраціями Ліцен-Маера ... 45
- † **Хазяїн,** комедія в 4-ох діях Іван Тобилевича (Карпенка Карого), із переднім словом і поясненнями Проф. Г., брош. 40, опр. ... 55
- • **Халепа,** жарт з артистичного життя на одну дію, Ю. Яворенка ... 20
- • **Хмара,** в 5-ох діях, зі співами і танцями, А. Л. Суходольського ... 40
- **Хто винен,** драма в 3-ох діях, Остапа Леся ... 15
- † **Цезар і Клеопатра,** історія, в 5-ти актах, нап. Бернард Шов, пер. О. Пашук ... 35
- • **Циганка Аза** або **Хата за селом,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями, нап. І. К. Ґалясевич, пер. Еронім Калитовський ... 50
- • **Циганка красавиця,** комедія в 3-ох актах, Гр. Г. Солодковича ... 25
- • **Червона свитка,** комедія в 4-ох діях, В. Держируки ... 20
- • **Щасливий край,** жарт в 1-ій дії, Гр. Коваленка 15
- • **Як вони женихалися,** жарт на одну дію, А. Володського ... 25
- • **Як ковбаса та чарка, то минеться й сварка,** комедія в 1-ій дії, М. П. Старицького ... 20
- † **Як козам роги виправляють,** фрашка в 1 відслоні, Ю. Федьковича, брош. 20, опр. ... 30

КНИЖКИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.

- The Ukraine, by Bedwin Sands ... 1.50
- Ukraine, the Land and its People, by Stephen Rudnitsky ... 1.75

ПІДРУЧНИКИ ДЛЯ ОСЯГНЕННЯ ГОРОЖАНСТВА.

- A New English System For New American Citizens, Part 1 ... 50
- A New English System For New American Citizens, Part 2 ... 75
- Beginner's Book, Ladies' Edition ... 60
- Beginner's Book, Men's Edition ... 60

† РУССКАЯ БИБЛІОТЕКА.
Твори російських клясиків.

- Л. Н. Толстой, **Анна Каренина,** романъ въ восьми частяхъ, два тома, опр. ... 3.50
- Ѳ. М. Достоевскій, **Братья Карамазовы,** романъ въ четырехъ частяхъ съ эпилогомъ, два тома, опр. ... 3.50
- И. С. Тургеневъ, **Отцы и дѣти,** романъ въ XXVIII главахъ; **Наканунѣ,** романъ въ XXXV главахъ, опр. ... 1.75
- М. Е. Салтыковъ, **Господа Головлевы,** опр. .. 1.75
- И. А. Гончаровъ, **Обломовъ,** романъ въ четырехъ частяхъ, опр. ... 1.75
- Ѳ. М. Достоевскій, **Преступленіе и наказаніе,** романъ въ шести частяхъ съ эпилогомъ, опр. 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Дымъ,** романъ въ XXVIII главахъ; **Дворянское гнѣздо,** романъ въ XLV главахъ съ эпилогомъ, опр. ... 1.75
- А. П. Чеховъ, **Лишніе люди,** очерки и разсказы, опр. ... 1.75
- Л. Н. Толстой, **Война и миръ,** романъ въ четырехъ томахъ ... 7.00
- И. С. Тургеневъ, **Новь,** романъ въ XXXVIII главахъ; **Рудинъ,** романъ въ XII главахъ съ эпилогомъ, опр. ... 1.75
- Л. Н. Толстой, **Такъ что же намъ дѣлать? О жизни,** опр. ... 1.75
- А. П. Чеховъ **Житейская мелочь,** очерки и разсказы, опр. ... 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Записки охотника,** опр. ... 1.75
- Л. Н. Толстой, **Царство Божіе внутри васъ,** христіанство не какъ мистическое ученіе, а какъ новое жизнепониманіе, опр. ... 1.75
- Ѳ. М. Достоевскій, **Идіотъ,** романъ въ четырехъ частяхъ, два тома, опр. ... 3.50
- Н. В. Гоголь, **Похожденія Чичикова** или **Мертвыя души,** поэма, опр. ... 1.75
- А. П. Чеховъ, **Степь,** разсказы и повѣсти, опр. 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Андрей Колосовъ,** повѣсти и разсказы, опр. ... 1.75
- А. П. Чеховъ, **Дуэль,** разсказы и повѣсти, опр. 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Затишье,** повѣсти и разсказы, опр. ... 1.75
- Н. В. Гоголь, **Вечера на хуторѣ близъ Диканьки; Миргородъ,** опр. ... 1.75
- Л. Н. Толстой, **Дѣтство, Отрочество, Юность,** повѣсти, опр. ... 1.75
- Ѳ. М. Достоевскій, **Бѣсы,** романъ въ трехъ частяхъ, два тома, опр. ... 3.50
- А. П. Чеховъ, **Черный монахъ,** разсказы и повѣсти, опр. ... 1.75
- А. П. Чеховъ, **Мужики,** разсказы и повѣсти, опр. ... 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Вешнія воды,** повѣсти и разсказы, опр. ... 1.75
- В. М. Гаршинъ, **Собраніе сочиненій,** опр. ... 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Пунинъ и Бабуринъ,** разсказы и стихотворенія, опр. ... 1.75
- А. П. Чеховъ, **Драмы и комедіи,** опр. ... 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Сцены и комедіи,** опр. ... 1.75

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ. — Кождий замовляючий книжки повинен вписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий моні-ордер. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовлюванню книжок посилати 10 центів на реджістер. За недоручені книжки коли замовляючий не прислав на реджістер 10 центів; книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖИЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подаємо у понисшій адресі.

„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.